

Novinari se i danas bave brojnim zdravstvenim temama. Izvještavaju o jednom, često loše osmišljenom istraživanju – čak i ako ono ne zaslužuje ikakvu pozornost. Također su mnogo više usredotočeni na pokret protiv cijepljenja i na svoju zabrinutost nego na zapanjujući napredak u borbi protiv bolesti koje se mogu spriječiti cijepljenjem. Dio toga ima veze s funkcioniranjem redakcija: novinari više vole anomalije i novosti umjesto spora i naporna napretka, kako ističe Steven Pinker u svojoj novoj knjizi “Prosvjetiteljstvo sada”. No pritom gube iz vida veliku sliku.

Cjepiva, bilježi Pinker, bila su presudna za napredak koji smo napravili tijekom prošlog stoljeća protiv smrti i bolesti. Na primjer, otkriće cjepiva protiv velikih boginja pomoglo je pretvoriti tu jezinu i bolnu bolest – koja je ubila više od 3 milijuna ljudi samo u 20. stoljeću – u stvar prošlosti. (Velike boginje jedina su bolest koja je iskorijenjena, a zadnji slučaj se pojavio u Somaliji 1977.)

Od nedavno, od 1990. godine, broj umrlih u djetinjstvu od zaraznih bolesti poput HIV-a i ospica (da, ospica!) nastavio se smanjivati diljem svijeta, zahvaljujući kako cijepljenju, tako i postupcima kontrole zaraze. Broj smrtnih slučajeva od ospica u 2000-im godinama nastavlja padati u cijelom svijetu zahvaljujući cijepljenju. “Po prvi put”, stoji u izvješću, “godišnja procjena smrtnih slučajeva od ospica u 2016. godini je bila manja od 100 000.”

Broj oboljelih od ospica u SAD-u posljednjih godina bio je prilično stabilan jer je bolest ovdje eliminirana 2000. godine (što znači da više nije endemična). Ovih dana uglavnom se javljaju sporadične pojave, koje tipično izazivaju putnici koji se vraćaju u necijepljene zajednice, poput izbijanja 2014. godine među necijepljenom zajednicom Amiša u Ohiju.

Napredak protiv ospica dogodio se zahvaljujući tome što usluge rutinske imunizacije postaju sve pristupačnije. Od 2000. godine djeci je dano oko 5,5 milijardi doza cjepiva protiv ospica, čime je spašeno oko 20,4 milijuna života. Najmoćniji saveznik u borbi protiv bolesti koje se mogu spriječiti cijepljenjem bila je znanost, podsjeća nas Pinker. Ne izgubimo to iz vida usredotočujući se previše na lošu znanost.

No zaista, zaustavljanje širenja sumnjive znanosti zahtijevat će mnogo više od razvoja skeptičnijih medija. Kao što je već zapisano, to mora uključiti i razmišljanje o tome kako spriječiti da loša znanost odstupa, ponajprije obrazujući mlade ljude u vještinama kritičkog razmišljanja. Stvaranje vojske malih otkrivača loše znanosti – koji lako mogu uočiti trajavo zamišljenu studiju – jedini je način da se cijepimo protiv debakla sličnog Wakefieldovom.

Izvor: Julia Belluz, julia.belluz@voxxmedia.com, 27. veljače 2018.

ZAŠTITA OKOLIŠA

Uređuje: Vjeročka Vojvodić

Novosti | ožujak 2018.

Environment | Life Programme

EU ulaže 98,2 milijuna eura za poboljšanje kvalitete života građana

Izvor | EU, Environment

Magazine Environment for Europeans | 9. ožujka 2018.

Novi Integrirani projekti LIFE* u osam zemalja članica EU-a pomoći će u primjeni zakona o okolišu na terenu, kako bi se borili s izazovima kao što su nestašica vode, klimatske promjene, kružna ekonomija i gubitak bioraznolikosti. Financiranje LIFE mobilizirat će dodatna ulaganja u ukupnom iznosu od 2 milijarde eura, što državama članicama omogućuje korištenje drugih fondova EU-a, kao i nacionalna sredstva i ulaganja privatnog sektora.

Europljani ozbiljno shvaćaju okoliš – znaju da njihova kvaliteta života ovisi o tome. Nedavna anketa pokazala je da građane naj-

više brine utjecaj klimatskih promjena, zagađenost zraka i rastuće količine otpada. EU je donijela zakone za zaštitu kvalitete života, ali provedba zakona o zaštiti okoliša i pitanjima klime može biti izazov.

Povjerenik za okoliš Karmenu Vella izjavio je: “Jedan euro iz LIFE-a mobilizira 20 eura iz drugih izvora financiranja. Pored te iznimne financijske poluge, Integrirani projekti LIFE izravno odgovaraju na zabrinutost građana o kakvoći zraka i vode i utjecajima klimatskih promjena.”

* Program LIFE je instrument financiranja EU-a za djelovanje u okolišu. Opći cilj LIFE-a je pridonijeti provedbi, ažuriranju i razvoju politike zaštite okoliša i klime EU-a kao i zakonodavstva kroz sufinanciranje projekata s europskom dodanom vrijednošću.

LIFE je započeo 1992. godine i do danas su ostvarene četiri cjelovite faze programa (LIFE I: 1992-1995, LIFE II: 1996-1999, LIFE III: 2000-2006 i LIFE +: 2007-2013, a trenutačno se nalazimo u programskom razdoblju 2014. – 2020.). Tijekom tog razdoblja putem programa LIFE sufinancirano je oko 3954 projekata diljem EU-a, pridonoseći zaštiti okoliša s oko 3,1 milijardom eura.

Europska komisija (Directorate-General for Environment – DG Environment i Directorate-General for Climate – DG Climate Action) upravlja programom LIFE. Komisija je delegirala provedbu mnogih komponenti programa LIFE Izvršnoj agenciji za malo i srednje poduzetništvo (EASME). Vanjski odabir, nadgledanje i komunikacijski timovi pružaju pomoć Komisiji i EASME-u. Europska investicijska banka upravljać će dvama novim financijskim instrumentima (NCF i PF4EE).

Tu ponajprije dolaze dijelovi Integriranih projekata koji se financiraju u sklopu programa LIFE za okoliš i djelovanje klime. Oni pomažu državama članicama da se pridržavaju pravila EU-a o prirodi, vodama, zraku, otpadu i klimatskim aktivnostima povećanjem utjecaja financiranja na planove razvijene na različitim razinama i osiguravajući njihov dugoročni uspjeh.

Taj novi investicijski paket podržava projekte u Belgiji, Danskoj, Francuskoj, Grčkoj, Litvi, Malti, Španjolskoj i Švedskoj.

Zaštita prirode

Pet projekata vezanih uz zaštitu prirode uključuju inicijativu u Danskoj koja će stvoriti i testirati poticaje poljoprivrednicima da upravljaju svojim zemljom na ekološki prihvatljiviji način. Cilj je da financijski atraktivnim poticajima poljoprivrednici iz proizvoda s prirodnih, ekološki očuvanih područja razvijaju visoko vrijedne specijalne proizvode.

Projekti u Grčkoj, Litvi i Švedskoj pomoći će u provedbi prioritetnih akcija za očuvanje okoliša. Povećat će kompetencije nadležnih tijela za izradu i provođenje planova upravljanja kao i akcijskih planova za očuvanje vrsta, istodobno integrirajući zaštitu prirode u druge sektore kao što su šumarstvo, poljoprivreda i turizam.

Kroz široko osmišljen francuski projekt odredit će se stanje morskih staništa diljem Francuske i Korzike, čime bi se osiguralo učinkovito i transparentno upravljanje zaštićenih morskih područja za one koji od mora žive kao i za one koji na tom području provode slobodno vrijeme.

Upravljanje vodnim dobrima

Prema Okvirnoj direktivi o vodama, države članice EU-a moraju izraditi planove upravljanja riječnim slivovima kako bi vodna tijela ostala u dobrom stanju. Dvije nove IP inicijative pomoći će da takvi planovi postanu praksa. Jedan se odvija na Malti, gdje problemi kao što su nestašica vode, pomanjkanje padalina i visoka gustoća naseljenosti čine izazov za upravljanje slatkovodnim resursima. Projekt će uključiti pregled voda, uložiti će se u tretman voda i potaknuti veću ponovnu upotrebu vode.

Duero / Douro riječni bazen okružuje granicu između Španjolske i Portugala. Novi IP-projekt u ovoj regiji u kojoj je nestašica vode česta pojava, omogućit će bolje upravljanje vodnim resursima i veće sudjelovanje javnosti u upravljanju vodama. Kao vruća točka klimatskih promjena, taj riječni sliv pokazatelj je budućih promjena diljem Europe. Stoga projekt može biti ogledni laboratorij za prilagodbu upravljanja vodnim resursima.

Otpad za bogatstvo

Kućanstva u Francuskoj regiji Provence-Alpes-Côte d'Azur proizvode znatno više otpada u odnosu na nacionalni prosjek. Podrška inovacijama u sprječavanju gomilanja kao i gospodarenju otpadom znatno će smanjiti količinu kućnog otpada koji se odvozi na odlagališta u skladu s propisima EU-a o otpadu. To će također potaknuti razvoj kružnog gospodarstva u regiji.

Energetska učinkovitost i prilagodba klimatskim promjenama

U starim stambenim zgradama Belgije kućanstva rabe 70 % više energije od europskog prosjeka. Nova inicijativa IP, koja podupire regionalnu suradnju između Flandrije i Wallonije, pomoći će u provedbi politike obnove i prilagodbe s ciljem povećanja energetske učinkovitosti. Obnovit će se više od 8500 domova u pet

gradova, pomažući tako Belgiji na putu za obnovu svih postojećih stambenih kuća. To će doprinijeti smanjenju emisije stakleničkih plinova i uporabu energije od 75 % do 80% do 2050. godine.

Razdvajanjem podjela između sektora i uključivanjem ključnih dionika, projekt u Navarri u Španjolskoj poslužit će kao model za druge regije koje imaju strategiju prilagodbe klimatskim promjenama, ali ih nisu uspjele provesti. Akcije koje pomažu španjolskoj regiji u ispunjavanju svojih ciljeva prilagodbe klimatskim promjenama do 2030. godine uključuju indikatore za praćenje klime kao i sustave ranog upozoravanja za riječne poplave i izvanredne situacije u vezi s tretmanom otpadnih voda.

Od uvođenja u 2014. godini, bilo je 25 IP-a koje su provodile vlasti u 14 država članica i koje uključuju akcije u 18 zemalja. Ti projekti mobiliziraju više od 5 milijardi eura dopunskih sredstava iz drugih europskih i nacionalnih fondova i privatnog sektora za provedbu okolišnih i klimatskih politika.

Sadašnje zakonodavstvo dostupno je na mrežnim stranicama EU-a:

- LIFE Višegodišnji program rada 2018-2020
- LIFE srednjoročna procjena 2017
- LIFE 2014-2020 Uredba

O programu Life u Hrvatskoj prenosimo sa stranica Ministarstva zaštite okoliša i energetike

Nova LIFE Uredba 2014-2020

UREDBA br. 1293/2013 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavljanju Programa za okoliš i klimatske aktivnosti (LIFE) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 614/2007 objavljena 20. prosinca 2013. godine (Official Journal L 347/185) i uspostavlja potprogramme za okoliš i klimatske aktivnosti za sljedeće programsko razdoblje 2014. – 2020.

Program LIFE doprinijet će održivom razvoju i postizanju ciljeva iz Strategije Europa 2020, Sedmog Akcijskog plana za okoliš i drugih relevantnih strategija i planova EU-a na području okoliša i klimatskih aktivnosti.

Potprogram **OKOLIŠ** ima tri prioriteta područja:

- **Okoliš i učinkovito korištenje resursa** (demonstracijski; pilot)
- **Priroda i biološka raznolikost** (najbolje prakse; demonstracijski; pilot)
- **Upravljanje i informacije na području okoliša** (informiranje, podizanje svijesti i širenje informacija)

Potprogram **KLIMATSKE AKTIVNOSTI** ima tri prioriteta područja:

- **Ublažavanje klimatskih promjena** (najbolje prakse; demonstracijski; pilot)
- **Prilagodba klimatskim promjenama** (najbolje prakse; demonstracijski; pilot)
- **Upravljanje i informacije na području klime** (informiranje, podizanje svijesti i širenje informacija)

Višegodišnji program rada

Višegodišnji program rada za program LIFE za razdoblje 2018. – 2020. (dostupno i na hrv. jeziku) uspostavlja okvir za upravljanje novim programom u sljedećem trogodišnjem razdoblju. Sadrži indikativni proračun, objašnjava metodologiju za odabir projekata i uspostavlja pokazatelje rezultata za dva potprograma – okoliš i klimatske aktivnosti.

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

Prema informacijama Ministarstva zaštite okoliša i energetike, u Hrvatskoj se od ulaska u Europsku uniju do 2016. godine provodi 16 projekata koji se sufinanciraju iz Programa LIFE. Hrvatski korisnici nositelji su četiri projekta, a na dvanaest projekata su partneri. Ukupna vrijednost aktivnosti koje se provode u Hrvatskoj je preko 11 milijuna eura, od čega su preko 7,1 milijun eura sufinancirana kroz Program LIFE.*

Riječ je o projektima:

- LIFE.SU.SA.FRUIT – Integrirana kontrola nametnika (IPM) uz nisku primjenu insekticida u održivoj i sigurnoj proizvodnji voća (LIFE13/ENV/HR/000580)
- INSECTLIFE – Inovativno praćenje i kontrola štetočina; kukaca (LIFE13 ENV/HU/001092)
- LIFE Old-Drava – Prekogranična suradnja na revitalizaciji kompleksa riječnih staništa u području Natura 2000 (LIFE13 NAT/HU/000388)
- LIFE DINALP BEAR – Upravljanje i zaštita populacije smeđih medvjeda u sjevernim Dinaridima i Alpama (LIFE13 NAT/SI/000550)

* Pojediniosti o projektima dostupne su na mrežnim stranicama Ministarstva zaštite okoliša i energetike.

- Projekt LIFE – Jačanje kapaciteta za nacionalnu kontakt točku (NCP) – Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (MZOE) (LIFE14 CAP/HR/000014)
- DRAVA LIFE – Integrirano upravljanje rijekama (LIFE14/NAT/HR/000115)
- LIFE SEC Adapt – Unaprjeđenje samoodrživih energetskih zajednica putem inicijative Sporazuma gradonačelnika planiranjem Strategije za adaptaciju na klimatske promjene (LIFE14 CCA/IT/000316)
- LIFE FUTURE – Alat za procjenu utjecaja na okoliš u području poslova zelene nabave (LIFE14 ENV/ES/000703)
- LIFE Clim'Foot – Upravljanje klimom: provedba javnih politika radi izračunavanja i smanjivanja ugljičnog otiska organizacija (LIFE14 GIC/FR/000475)
- LIFE Living Street – kako organizirati svakodnevni život građana bez korištenja automobila (LIFE15 PRE/FR/000003)
- LIFE EUROTURTLES – Zajedničke aktivnosti za poboljšanje statusa europskih populacija morskih kornjača (LIFE15 NAT/HR/000997)
- LIFE ECOMETHYLAL – Visoko kvalitetni metilal iz nereciklabilnog plastičnog otpada uz pomoć poboljšanog procesa Katalitičko Hidro-Rasplinjanja Plazmom (LIFE15 ENV/ES/000208)
- LIFE EUROLARGE CARNIVORES – Unaprjeđenje suživota ljudi i velikih zvijeri u Europi kroz komunikaciju i prekograničnu suradnju (LIFE16 GIE/DE/000661)
- LIFE ASPIRE – Napredna logistička platforma s cestovnim troškovima i kriterijima pristupa za poboljšanje urbanog okruženja i mobilnosti robe (LIFE16 ENV /IT/000004)
- LIFE Lynx – Spašavanje dinarske i jugoistočne alpske populaciju risa od izumiranja (LIFE16 NAT/SI/000634)
- LIFE AskREACH – Omogućavanje REACH informacija potrošačima o kemikalijama u artiklima putem IT alata (LIFE16 GIE/DE/000738)

Sa stranica **Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR)** | 6. ožujka 2018.:

Priprema i financiranje "zelenih" projekata (Life program)

Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) i **Europska investicijska banka (EIB)** potpisali su Ugovor o financiranju NCFE-projekata MSP, Mid-Cap društava i ostalih prioriteta. Krajem prošle godine HBOR je s EIB-om potpisao ugovore o kreditu u iznosu od 350 milijuna eura, a danas potpisanim ugovorom omogućeno je da se od tog iznosa koristi do 15 milijuna eura za kreditiranje projekata koji se uklapaju u NCFE (*Natural Capital Financing Facility*). NCFE je financijski instrument koji kombinira sredstva EIB-a i Europske komisije iz LIFE programa (*Programme for the Environment and Climate*

Action), a namijenjen je projektima zelene infrastrukture, održavanja ekosustava, kompenziranja negativnih učinaka na bioraznolikost te promicanje bioraznolikosti i zaštite okoliša.

Glavna prednost korištenja tih sredstava je mogućnost bolje pripreme projekata. Naime, ugovorom je predviđena besplatna tehnička pomoć za savjetodavne usluge kako bi priprema projekata korisnika bila u skladu s kriterijima programa. Sredstva će se moći upotrijebiti i za projekte javnog i privatnog sektora putem HBOR-ovih postojećih programa kreditiranja.

Sa stranica Ministarstva okoliša i energetike: Otvoren je natječaj za prijavu projektnih prijedloga na Program LIFE u 2018. godini. Ove godine kroz Program LIFE ulaže se gotovo 400 milijuna € u očuvanje prirode, zaštitu okoliša i klimatske aktivnosti.

